

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра педагогічної та вікової психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 7 від 18.04.2018 р.

ПРОГРАМА

**(нормативної) навчальної дисципліни
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГІЇ
У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

**Підготовки студентів ОС Магістр
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 053 Психологія
освітня програма (спеціалізація) Психологія**

Програма навчальної дисципліни «Методика викладання психології у вищих навчальних закладах» для студентів ОС Магістр за спеціальністю 053 Психологія

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія, освітньої програми (спеціалізації) Психологія

”_29_”_серпня, 2017 р. 15 с.

Розробник: Іванашко Оксана Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогічної та вікової психології

Рецензент: Вірна Жанна Петрівна, доктор психологічних наук, професор кафедри загальної та соціальної психології

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології

протокол № 12 від 30 серпня, 2017 р.

Завідувач кафедри: _____ (Гошовський Я.О.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету психології

протокол № 1 від 30 серпня, 2017 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (інституту) _____ (Іванашко О.Є.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № ____ від ____ . ____ . 20__ р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки; Спец. 053 Психологія; Освітня програма Психологія ОС Магістр	нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання <u> 5 </u>
		Семестр <u> 9-ий </u>
ІНДЗ: є		Лекції <u> 24 </u> год.
		Практичні 20 год.
		Лабораторні <u> - </u> год.
		Самостійна робота <u> 68 </u> год.
	Консультації <u> 8 </u> год.	
	Форма контролю: екзамен	

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки; Спец. 053 Психологія; Освітня програма Психологія ОС Магістр	нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання <u> 6 </u>
		Семестр <u> 11-ий </u>
ІНДЗ: є		Лекції <u> 12 </u> год.
		Практичні 10 год.
		Лабораторні <u> - </u> год.
		Самостійна робота <u> 84 </u> год.
	Консультації <u> 14 </u> год.	
	Форма контролю: екзамен	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

До програми курсу «Методика викладання психології у вищих навчальних закладах» включені розділи, що дозволять узагальнити теоретичні та практичні знання з методики викладання психології у вищих навчальних закладах і є результатом теоретичних узагальнень минулих і сьогоdnішніх наукових досягнень психології навчання, методики навчання і практики педагогічної діяльності. Зміст методики викладання психології у вищих навчальних закладах передбачає з'ясування основних тенденцій у викладанні різних дисциплін, що дозволило б мінімізувати інтелектуальні та фізичні затрати для досягнення максимального результату. Водночас, проводиться ретроспектива на вивчення психології у загальноосвітніх школах..

Навчальний курс з методики викладання психології у вищих навчальних закладах – це система лекційних, практичних та лабораторних занять, індивідуальної (ІНДЗ) й самостійної роботи студентів (СРС), консультацій, іспиту, вихідного інформаційного забезпечення, яка побудова на основі таких принципів: 1) достовірності інформації; 2) системності викладу матеріалу, який

призначений для використання в педагогічній діяльності; 3) встановлення міждисциплінарних зв'язків; 4) планомірної взаємодії суб'єктів навчального процесу (викладачів і студентів). Такий підхід є можливим на основі поєднання лекційної інформації з практичними вправами семінарських занять, лабораторними заняттями та самостійною підготовкою студентів зі спеціально розроблених питань.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

В результаті засвоєння дисципліни у студентів формуються наступні компетенції: готовність аналізувати лекції, практичні заняття та семінари з психології і давати рекомендації щодо вдосконалення методики їх проведення; складати план-конспект і проводити лекційні заняття з психології; складати план-конспект і проводити семінарські та лабораторні заняття з психології, а також планувати самостійну роботу студентів; демонструвати відмінності викладання психології для студентів різних спеціальностей та різних вікових груп; перевіряти рівень засвоєння психологічного матеріалу; визначати проблеми і перспективи розвитку та виховання особистості в процесі викладання психології як навчальної дисципліни.

В результаті засвоєння дисципліни студент повинен знати: базові поняття курсу; теоретичні положення методики викладання психології у ВНЗ; основні сучасні методи викладання, їх сильні та слабкі сторони; основні положення про сучасну дидактику та методику викладання психологічних навчальних дисциплін; мати знання про структуру, цілі та завдання предмета методики викладання психології у вищих навчальних закладах; особливості педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі; особливості викладацької діяльності психолога; систематизувати інформаційний масив з методики викладання психології; означити відмінності викладання психології для студентів різних спеціальностей; визначити активні методи педагогічного впливу з метою активізації уваги, мислення та пізнавальної активності студентів; розкрити поняття «професійно важливі риси викладача психології»; практично застосувати теоретичні знання, пов'язані з викладацькою діяльністю.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(Денна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Сам. Роб.
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації навчального процесу на заняттях з психології у вищих навчальних закладах						
Тема 1. Психологія як навчальний предмет.	11	2	2			7
Тема 2. Загальна характеристика принципів дидактики і їхня реалізація в методиці викладання	12	2	2		1	7

психології.						
Тема 3. Підготовка і проведення лекційних занять у курсі психології.	14	4	2		1	7
Тема 4. Семінарські практичні, й лабораторні заняття в навчальних групах.	12	2	2		1	7
Тема 5. Активні методи навчання.	14	4	2		1	7
Разом за змістовим модулем 1	63	14	10		4	35
Змістовий модуль 2. Методичні засади викладання навчальних дисциплін з психології та організації самостійної роботи з психології у вищих навчальних закладах						
Тема 6. Методичні особливості викладання навчальних дисциплін з психології	18	4	4		1	9
Тема 7. Організація самостійної роботи студента	13	2	2		1	8
Тема 8. Організація проведення контролю в процесі навчання психології.	13	2	2		1	8
Тема 9. Викладач як центральна фігура педагогічного процесу у вузі.	13	2	2		1	8
Разом за змістовим модулем 2	57	10	10		4	33
Усього годин	120	24	20		8	68

(Заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Сам. Роб.
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації начального процесу на заняттях з психології у вищих навчальних закладах						
Тема 1. Психологія як навчальний предмет.	11	1	1		1	8
Тема 2. Загальна характеристика принципів дидактики і їхня реалізація в методиці викладання психології.	13	1	1		1	10
Тема 3. Підготовка і проведення лекційних занять у курсі психології.	15	2	1		2	10
Тема 4. Семінарські практичні, й лабораторні заняття в навчальних групах.	15	2	1		2	10
Тема 5. Активні методи навчання.	16	2	2		2	10
Разом за змістовим модулем 1	70	8	6		8	48
Змістовий модуль 2. Методичні засади викладання навчальних дисциплін з психології та організації самостійної роботи з психології у вищих навчальних закладах						
Тема 6. Методичні особливості викладання навчальних дисциплін з психології	13	1	1		2	9
Тема 7. Організація самостійної	12	1	1		1	9

роботи студента						
Тема 8. Організація проведення контролю в процесі навчання психології.	13	1	1		2	9
Тема 9. Викладач як центральна фігура педагогічного процесу у вузі.	12	1	1		1	9
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	50	4	4		6	36
Усього годин	120	12	10		14	84

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації начального процесу на заняттях з психології у вищих навчальних закладах

Тема 1. Психологія як навчальний предмет

1. Викладання психології у XVIII–XIX ст. (Києво-Могилянська академія, Московський університет).
2. Викладання психології у XIX ст. (навчальні плани середніх навчальних закладів Західної Європи та імперської Росії).
3. Викладання психології на початку XIX ст. В імперській Росії.
4. Викладання психології у XX ст. у середніх навчальних закладах Західної Європи.
5. Викладання психології у: 18-19 століттях; у 20-му столітті; на початку 21 століття.

Теми рефератів:

Теорії навчання:

1. розвивальне навчання (Л.С. Виготський, В.В. Давидов, Д.Б. Ельконін),
2. поетапного формування розумових дій (П.Я. Гальперін),
3. загального розвитку (Ш.О. Амонашвілі);
4. проблемного навчання (О.М. Матюшкін);
5. використання комп'ютерних технологій (Л.М. Проколієнко);
6. ієрархічного проектування нових інформаційних технологій (Ю.І Машбиць, М.Л. Смульсон);
7. колективного способу навчання (В.К. Дяченко).
8. Теорія нейролінгвістичного програмування (Дж. Гріндер, Р. Бендлер).
9. Вальсфдорська школа Р. Штайнера.
10. Теорія "вільного класу" (США).
11. Способи управління навчанням: програмоване навчання, алгоритмізація, проблемне навчання, комп'ютерне навчання, навчальні заняття-діалоги тощо.
Методи навчання (інциденту, ділових ігор, сугестопедії).

Тема 2. Загальна характеристика принципів дидактики і їхня реалізація в методиці викладання психології

1. Принципи навчання психології.
2. Вибір методів навчання, засоби та умови їх реалізації.

Теми рефератів:

1. Ретроспективний аналіз розвитку теорії методів навчання в вищому навчальному закладі.
2. Нетрадиційні методи навчання у вищому навчальному закладі.
3. Система принципів та методів проблемного навчання психології.
4. Принципи та методи модульного навчання психології.
5. Методи дистанційного навчання.
6. Система принципів навчання в дидактиці.
7. Бінарний характер процесу навчання..

8. Основні компоненти процесу навчання.
9. Структура діяльності викладача психології в навчальному процесі.
10. Структура діяльності студента в навчальному процесі.
11. Дидактична специфіка діяльності викладача і студентів в процесі навчання.
12. Гностичні основи процесу навчання.
13. Студент як суб'єкт навчальної діяльності.
14. Методичні основи оптимізації процесу навчання.

Тема 3. Підготовка і проведення лекційних занять у курсі психології

3. Міжпредметні зв'язки на заняттях навчальних заняттях з психології.
4. Лекції.
5. Нові лекційні форми.

Теми рефератів:

1. Методичні аспекти підготовки до лекції.
2. Вибір назви теми та визначення мети лекції.
3. Підбір і структурування матеріалу лекції.
4. Складання плану і написання конспекту лекції.
5. Початок, завершення та організація матеріалу лекції.
6. Стель викладення, вибір рівня складності змісту і викладення матеріалу лекції.
7. Підбір питань до змісту лекції. Роль наведення прикладів.
8. Перевірка розуміння матеріалу студентами.
9. Динаміка рівня уваги студентів на лекції.
10. Конспектування матеріалу лекції студентами.
11. Елементи риторики (Ф. Прокопович, М.В. Ломоносов та ін.).
12. Структура доведення або аргументованого викладу навчального матеріалу.
13. Основні логічні помилки на заняттях.
14. Використання законів формальної логіки.
15. Психолого-педагогічний аналіз лекційного заняття.
16. Управління учбовою діяльністю студентів на лекціях.

Тема 4. Семінарські практичні, й лабораторні заняття в навчальних групах

1. Методи програмованого навчання.
2. Методи проблемного навчання.

Теми рефератів:

1. Управління учбовою діяльністю студентів на лекціях.
2. Управління учбовою діяльністю студентів на семінарських заняттях.
3. Психолого-дидактичний аналіз змісту і форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів на аудиторних заняттях.
4. Управління учбовою діяльністю студентів на семінарських заняттях.

Тема 5. Активні методи навчання

1. Методи активного навчання: плюси і мінуси.
2. Програмоване навчання, проблемне та інтерактивне – що краще?
3. Адекватні ситуації для використання видів активного навчання: програмованого, проблемного, інтерактивного.

Теми рефератів:

1. Психологія активних методів навчання.
2. Методи програмованого навчання.
3. Методи проблемного навчання.
4. Методи інтерактивного навчання.
5. В яких навчальних ситуаціях доцільніше використовувати Методи програмованого навчання? проблемного навчання? інтерактивного навчання?
6. В чому суть методу „мозкового штурму”? до якого типу активних методів навчання його відносять?
7. Лінійні, розгалужені, адаптовані програми – яка з них має найбільше переваг?
8. В чому різниця між груповими та фронтальними видами інтерактивного навчання? в

- яких навчальних ситуаціях використовуються?
9. Знайти додатковий матеріал до теми „Активні методи навчання”, зокрема закордоном, які ще види самостійної роботи студентів застосовують в Німеччині, Франції, Англії, США, Китаї та ін.
 10. Розробити план (структуру, послідовність) практичного заняття з використанням активних методів навчання на довільну тему в межах галузі психології. Підготувати частину цього заняття для демонстрації у групі.

Змістовий модуль 2. Методичні засади викладання навчальних дисциплін з психології та організації самостійної роботи з психології у вищих навчальних закладах

Тема 6. Методичні особливості викладання навчальних дисциплін з психології

1. Місце методики викладання психології в системі наукового знання.
2. Місце методики викладання психології в системі психологічного знання.

Теми рефератів:

1. Використання спостереження у методиці викладання психології. Щоденникові спостереження. Інтроспекція.
2. Особливості застосування експериментальних методів. Генетико-моделюючий експеримент. Діагностичні методи.
3. Методи обробки даних: кількісні та якісні. Інтерпретаційні методи: структурні та генетичні.
4. Анкета. Бесіда. Аналіз продуктів діяльності. Метод експертних оцінок.
5. Зв'язок методики викладання психології із загальною, віковою та педагогічною, диференційною, соціальною психологією, психологією праці, віковою фізіологією, педагогікою тощо.
6. Методика викладання психології і практика педагогічної діяльності.
Психолого-дидактичний аналіз змісту і форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів на аудиторних заняттях.

Тема 7. Організація самостійної роботи студента

1. Самостійна робота з навчальної дисципліни.
2. Процес викладання як допомога в самостійній роботі студентів.

Теми рефератів:

1. Методика реалізації міжпредметних зв'язків в процесі виконання курсової роботи.
2. Вимоги до конструювання індивідуальних форм навчальної роботи студентів.
3. Методичні основи роботи з підручником, науковою літературою, періодикою.
4. Типологія самостійної роботи студентів в сучасній дидактиці.
Психолого-дидактичний аналіз змісту і форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів в організації самостійної роботи.

Тема 8. Організація проведення контролю в процесі навчання психології

1. Контроль в основі навчально-виховного процесу в межах викладання психологічних дисциплін.
2. Проведення і фіксація результатів здійснення контролю за різними формами організації навчального процесу студентів.

Теми рефератів:

1. Дидактико-методичні основи самоконтролю.
2. Контрольно-регулюючий компонент процесу навчання.
3. Засоби здійснення контрольно-регулюючої діяльності викладачів в модульному навчанні.
4. Основні підходи до системи оцінки та контролю знань студентів у Болонській Декларації.
5. Методичні основи розробки навчальних тестових завдань на основі реалізації принципу диференціації.
Рейтингова система контролю.

Тема 9. Викладач як центральна фігура педагогічного процесу у вузі

1. Професійно-особистісний рівень викладача психології.

2. Вимоги до викладача психології: підготовка та професійна кваліфікація.
3. Професійна спрямованість особистості викладача.
4. Види стилів та індивідуальний стиль діяльності викладача.
5. Підготовка викладача до навчального заняття. Система підготовчих дій.
6. Структура педагогічної діяльності викладача.

Теми рефератів:

1. Психологічні основи педагогічної оцінки, педагогічного такту, педагогічної етики.
2. Знання предмету викладачем, інтелект, ораторські вміння,
3. Ставлення викладача до критики з боку студентів, особистісні відносини з студентами.
4. Функції та ролі викладача психології. Психологічний супровід студентів.
5. Професійне вигорання та його профілактика.
6. Психолого-педагогічні особливості становлення й розвитку психологічної компетентності викладача вищого навчального закладу.
7. Сучасна психолого-педагогічна модель викладача вищої школи та передумови її формування
8. Типологія особистості викладача ВНЗ
9. Шляхи реалізації професійних якостей викладача ВНЗ

1. Підготовка питань самостійної роботи, згідно плану, як додаткових до тематики практичних та лабораторних занять.

2. Написання реферату (обсягом 10-12 сторінок, структурованим за планом, з використанням наведеного списку літератури).

Реферат. Важливим засобом у засвоєнні знань є написання рефератів та виголошення реферативної доповіді. Тематика рефератів пропонується за визначеними темами практичних занять та СРС. Мета реферативної доповіді полягає у засвоєнні студентами основних аспектів розкритої у реферативному дослідженні теми, формуванні запитань, проведенні дискусії. На практичному занятті рекомендується обговорювати не більше двох рефератів.

Вимоги до реферату: обсяг – 10-12 аркушів формату А4; структура – вступ, основна частина, висновок, список використаних джерел.

У вступі розкривається актуальність теми, визначається мета, в основній частині містяться основні положення дослідження, що розкривають тему, у висновку викладаються основні положення та пропозиції автора, що впливають із розгляду теми. Реферативна доповідь та участь в її обговоренні можуть бути предметом окремого оцінювання викладачем або враховуватись ним при оцінці інших форм контролю.

При вивченні тем винесених на самостійне вивчення студент повинен виконати одну із запропонованих тем рефератів.

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Індивідуальні завдання виконуються самостійно із забезпеченням необхідних консультацій окремих питань з боку викладача.

Індивідуальна робота передбачає створення проекту. Навчальний проект, підготовлений студентами самостійно, представляє собою матеріали для навчального курсу з дисциплін «Загальна психологія», «Історія психології», «Соціальна психологія», «Вікова психологія», «Психологія спілкування», «Психологія сім'ї», розроблені на основі отриманих у межах курсу знань та навичок.

Індивідуальні завдання виконуються самостійно із забезпеченням необхідних консультацій окремих питань з боку викладача.

Індивідуальна робота передбачає: наявність матеріалів з обраної теми (на магнітних носіях):

- вступу;
 - ✓ мета: що дізнається студент у межах теми;
 - ✓ завдання.

- переліку питань та літератури до теми;
 - ✓ основна (1-2 джерела);
 - ✓ додаткова (3-5 джерел);
 - ✓ ресурси Інтернет (1-3 джерела).
- Змісту питання:
 - ✓ у вигляді пакету слайдів;
 - ✓ словника з теми (дерево понять, визначення понять з посиланням на джерело);
 - ✓ огляду персоналій з теми (фото, біографічні дані, вклад у розробку питання);
- вправ для самостійного опрацювання матеріалу теми:
 - ✓ практичної роботи з проблеми (3 вправи);
 - ✓ від теорії до практики (2 вправи).
- професійно-орієнтовані інтерактивні завдання:
 - ✓ аналізу ситуацій;
 - ✓ аналізу власного досвіду;
 - ✓ практикуму (тест або вправа або приклад виконання);
 - ✓ теми для подальшого обговорення;
 - ✓ аналізу наукової статті (останні 2 роки видання / додати ксерокопію статті);
- підсумкового тесту з запропонованої теми (5 завдань).

Загальна оцінка проекту – 10 балів.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль (макс = 40 балів)									Модульний контроль (макс = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1					Модуль 2				Модуль 3		
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				ІНДЗ	МКР 1	
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9			
3	3	3	3	3	3	4	4	4	10	30	30
											100

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Основна

1. Бадмаев Б.Ц. Методика преподавания психологи / Б.Ц. Бадмаев. – М.: ВЛАДОС, 2001. – 304 с.
2. Балаев А.А. Активные методы обучения / А.А. Балаев. – М.: Профиздат, 1986. – 95 с.

3. Вачков И.В. Методика преподавания психологии : [Учебное пособие] / И.В. Вачков. – М.: «Ось - 89», 2008. – 208 с.
 4. Герасимова В.С. Методика преподавания психологии : Курс лекций / В.С. Герасимова. – М.: «Ось-89», 2005. – 128 с.
 5. Граф В. Основы организации учебной деятельности и самостоятельной работы студентов / Граф В., Ильясов И.И., Ляудис В.Я. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981. – 80 с.
 6. Карандашев В.Н. Методика преподавания психологии : [Учебное пособие] / В.Н. Карандашев. – СПб.: Питер, 2008. – 250 с.
 7. Ключникова Г.А. Методы и приёмы активного обучения и оценки знаний : [Учебные материалы к лекционному курсу и практическим занятиям] / Г.А. Ключникова. – Великий Новгород: НовГУ, 2001. – 180 с.
 8. Козаков В. А. Самостоятельная работа студентов и её информационно-методическое обеспечение / В. А. Козаков. – К.: Вища шк., 1990. – 248 с.
 9. Ляудис В.А. Методика преподавания психологии / В.А. Ляудис. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1989. – 77 с.
 10. Носенко Е. Л. Методологічні аспекти забезпечення запам'ятовування інформації при розробці дистанційних навчальних курсів / Е. Л. Носенко, С. В. Чернишенко. – Днеськ, 2003. – 147 с.
 11. Педагогические тесты: Вопросы разработки и применения / [В.С. Аванесов и др.]. – Д., 2005. – 63 с.
 12. Самаріна С. Нові технології навчання / С. Самаріна. – К.: Вища школа, 2004. – 267 с.
 13. Татарская О.Ю. Методика преподавания психологии / [Татарская О.Ю., Валовик В.И., Бушуева Е.В. и др.]. – М.: Высшее образование, 2007. – 207 с.
 14. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : [навч. Посіб] / М.М. Фіцула. – К.: «Академвидав», 2006. – 352 с.
- 2. Додаткова**
15. Бадмаев Б.Ц. Психология: как ее изучить и усвоить / Б.Ц. Бадмаев. —М.: ВЛАДОС, 1997.— 256с.
 16. Буряк В. Керування самостійною роботою студентів / В. Буряк // Вища школа. – 2001. -№ 4-5.
 17. Выготский Л.С. Психология / Л.С. Выготский. –М.: ЭКСМО-Пресс, 2000. –160с.
 18. Головка Л.Л. Активізація самостійної роботи студента під час лекційних занять / Л.Л. Головка // Освіта і управління. –2002. -№ 1.
 19. Євтух М.Б. Нові технології навчання / М.Б. Євтух. –К.: МАУП, 2003. –374с.
 20. Заика Е.В. Психологические вопросы организации самостоятельной работы в вузе / Е.В. Заика // Практическая психология и социальная работа. –2002. - № 6.
 21. Зимняя И.А. Педагогическая психология / И.А. Зимняя. – Ростов / на Д.: Фенікс, 1997. – 476 с.
 22. Зязюн І. Сучасний викладач технічного вузу: особливості педагогічної дії / І. Зязюн // Шлях освіти. – 1998. - № 2.
 23. Исаев Е.И. Основы проектирования психологического образования педагога / Е.И. Исаев. Автореф. дис. д. психол. наук. – Тула, 1998. – 41 с.
 24. Климов Е.А. Какую психологию и как преподавать будущим педагогам / Е.А. Климов // Вопросы психологии. – 1998. - № 2. – С. 57 – 60.
 25. Корнилова Т.В. Методологические основы психологии / Т.В. Корнилова, С.Д. Смирнов. –СПб.: Питер, 2006. –320 с.
 26. Костюк Г.С. Избранные психологические труды / Г.С. Костюк. –М.: Просвещение, 1988. –567 с.
 27. Крысько В.Г. Психология и педагогика в схемах и таблицах / В.Г. Крысько. – Минск: Харвест, 1999. – 384 с.
 28. Кузьмина Н.В. Профессионализм личности преподавателя / Н.В. Кузьмина. –М.: Просвещение, 1990. –224 с.
 29. Леонтьев А. А. Психологические особенности деятельности лектора / А. А. Леонтьев. — М.: Мысль, 1981. — 80 с.

30. Максименко С.Д. Загальна психологія / С.Д. Максименко. –К.: Центр навчальної літератури, 2004. –272 с.
31. Маркова А.К. Психологія труда учителя / А.К. Маркова. –М.: Просвещение, 1993. – 192 с.
32. Матеріали до організації навчального процесу за кредитно-модульною системою у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки / Упоряд. С.В.Гаврилюк, Л.О.Заєць. – Луцьк: РВВ Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2013. – 170 с.
33. Методические разработки для лабораторных занятий по психодиагностике интеллекта / Сост. Е.И.Степанова. –Л.: Речь, 1990. –100 с.
34. Микляева А.В. Я подросток. Программа уроков психологии / А.В. Микляева. –СПб.: Речь, 2006. –336 с.
35. Митина Л.М. Психология профессионального развития учителя / Л.М. Митина. –М.: Флинта, 1998. – 200 с.
36. Наказ МОН №588 від 27.06.2008 р. щодо видання навчальної літератури /http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/274.ukr.html/.
37. Немов Р. С. Психология :. Психология образования [в 3 кн. 2-е изд] : Кн. 2 / Р. С. Немов. М.: Мысль, 1998. -608 с.
38. Нечаев Н.Н. Психолого-педагогические аспекты подготовки специалистов в вузе / Н.Н. Нечаев. — М.: Просвещение, 1985. — 112с.
39. Никольская И.М. Уроки психологии в начальной школе / И.М. Никольская, Г.Л. Бардиер. – СПб.: Речь, 2004. – 190 с.
40. Основи педагогіки и психології вищої школи в Україні / пид ред. В. М. Галузинський, М.Б. Євтух.– К: ІНТЕЛ, 1995. – 168 с.
41. Осухова Н.Г. Становление творческой индивидуальности педагога / Н.Г. Осухова // Педагогіка. – 1992. – № 3-4. – С. 53-57.
42. Панибратцева З. М. Методика преподавания психологии / З. М. Панибратцева. – М.: «Просвещение», 2005. – 187 с.
43. Пастушенко Н. М. Діагностування навченості. Гуманітарні дисципліни / Н. М. Пастушенко, Р. Я. Пастушенко. – Львів, 2000. – 126 с.
44. Педагогічні технології / О.С. Падалка, А.С. Нісімчук, І.О.Смольук, О.Т. Шпак. – К.: «Укр. енциклопедія», 1995. – 253с.
45. Петровский А.В. Психология / А.В. Петровский. – М.: Академия, 2000. – 512 с.
46. Попова М.В. Психология как учебный предмет в школе / М.В. Попова. – М.: ВЛАДОС, 2000. – 288 с.
47. Практикум по общей психологии / Сост. Т.И.Пашукова. – М.-Воронеж, 1996. – 176 с.
48. Психологические предпосылки групповых форм проблемного обучения / А.М. Матюшкин, А.Г. Петросян. – М.: Знание, 1981. - 84 с.
49. Психологический словарь / Под ред. В. В. Давыдова и др. —М.: «Просвещение», 1996.— 438с.
50. Психологія : [підручник для педвузів] / За ред. Г.С.Костюка. – К.: Вища школа, 1968. – 576 с.
51. Самошкіна Л. М. Вікова психологія : [навчальний наочний посібник з мультимедійним курсом] / Л. М. Самошкіна / Під ред. Чл.-кор. АПН України, професора Е. Л. Носенко. – Д.: Вид-во ДНУ, 2006. – 248 с.
52. Самошкіна Л. М. Психологічні особливості розробки on-line курсу «Психодіагностика» / Л. М. Самошкіна. Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції «Методологічні засади дистанційного навчання» 17 листопада 2005р., – Дніпропетровськ: ДНУ, 2005.
53. Самошкіна Л. М. Шляхи інтеграції матеріалов дистанційного курсу «Вікова психологія» в структуру індивідуального досвіду студентів / Л. М. Самошкіна, І. М. Шафоростов. Тези доповідей науково-практичної конференції «Нові технології навчання: психологічні проблеми / За ред. С. Д. Максименка, М. Л. Смульсон. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – С. 34-37.

54. Смолкин А.М. Методы активного обучения / А.М. Смолкин. – М.: Высш. шк., 1991. – 176 с.
55. Столяренко Л. Д. Психология и педагогика для технических вузов / Л. Д. Столяренко, В. Е. Столяренко. Серия «Учебники для технических вузов». Ростов-на-Дону: «Феникс», 2001. – 512 с.
56. Талызина Н.Ф. Управление процессом усвоения знаний / Н.Ф. Талызина. — М.: «Просвещение», 1984. — 344 с.
57. Хруцкий Е. А. Организация и проведение деловых игр / Е. А. Хруцкий. - М. «Просвещение», 1991. —320с.
58. Юревич А.В. Психология и методология / А.В. Юревич. – М.: Институт психологии РАН, 2005. – 312 с.
59. Юри У. Преодолевая «нет» или Переговоры с трудными детьми / У. Юри. – М.: Мысль, 1993. -358с.
60. Association for Psychological Science /<http://psychologicalscience.org/>.
61. Psychological Exercises for Insight & Self-Awareness Groups /<http://www.wilderdom.com/games/PsychologicalExercises.html/>.
62. SQ4R Reading Method /http://www.wvup.edu/academics/learning_center/sq4r_reading_method.htm/.
63. Teaching Clinical Psychology: In-Class Exercises /<http://www-usr.rider.edu/~suler/inclassex.html/>.

9.ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

- 1.Робота викладача, спрямована на попередження негативного впливу буденних психологічних знань на засвоєння наукових психологічних понять.
- 2.Необхідність викладання психологічних знань на основі відповідних методологічних принципів.
- 3.Поясніть, як може позначитися на якості знань відсутність чітких методологічних позицій при їх засвоєнні.
- 4.Методологічний принцип детермінізму. Особливості його реалізації при викладанні психологічних знань.
- 5.Методологічний принцип розвитку психіки в діяльності. Мета його реалізації при поясненні психологічних закономірностей.
- 6.Методологічний принцип єдності свідомості та діяльності, його значення в інтерпретації психологічних фактів.
- 7.Методологічний принцип дії зовнішнього через внутрішнє у психічному житті людини. Його значення в поясненні психічних явищ.
- 8.Значення наочності на заняттях з психології. Поясніть, з якою метою її використовують.
- 9.Вимоги до підбору і методики використання наочності на заняттях з психології.
- 10.Переваги демонстраційного експерименту як засобу унаочнення. Вимоги до його організації і проведення.
- 11.Поясніть, чим зумовлена необхідність активізації розумової діяльності студентів при засвоєнні знань з психології.
- 12.Психологічна сутність активізації мислення.
- 13.Переваги методу аналізу проблемних ситуацій перед іншими методами активізації розумової діяльності.
- 14.Необхідність контролю за якістю засвоєння психологічного матеріалу.
- 15.Типові помилки у знаннях студентів. Виявлення поверхового характеру психологічних знань.
- 16.Необхідність мотивації оцінки, що виставляється студентові за знання.
- 17.Критерії оцінювання знань учнів з психології.
- 18.Поясніть, чому недоцільно починати роботу над лекцією зі складання її плану.
- 19.Умови, від яких залежить вибір методу подання навчального матеріалу.
- 20.Оптимальна послідовність етапів роботи в підготовці лекції.

21. Основні моменти, на яких слід акцентувати увагу при поясненні питання про походження психіки.
22. Відмінності життєвих функцій психіки тварини і людини.
23. Основні моменти, на яких слід акцентувати увагу під час пояснення теми “Особистість”.
24. Принципово важливі моменти, на яких необхідно зупинитись, пояснюючи тему “Діяльність”.
20. Питання, на яких необхідно акцентувати увагу, пояснюючи тему “Коллектив”.
26. Питання, на яких необхідно акцентувати увагу, пояснюючи тему “Спілкування”.
27. Принципово важливі моменти, які необхідно виокремити, пояснюючи тему “Увага”.
28. Важливі моменти, на яких необхідно акцентувати увагу, характеризуючи чуттєве пізнання.
29. Важливі моменти, на яких необхідно акцентувати увагу, характеризуючи абстрактне пізнання.
30. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при поясненні теми “Відчуття”.
31. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при поясненні теми “Сприймання”.
32. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при поясненні теми “Мислення”.
33. Модель актуалізації знань і активізації мислення при поясненні теми “Уява”.
34. Модель актуалізації знань і активізації мислення при поясненні теми “Пам’ять”.
35. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при вивченні теми “Почуття”.
36. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при вивченні теми “Воля”.
37. Модель актуалізації знань і активізації мислення при поясненні теми психологічних дисциплін.
38. Модель переходу до вивчення нового розділу курсу “Індивідуально-психологічні властивості особистості”.
39. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при вивченні теми “Темперамент”.
40. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при вивченні теми “Здібності”.
41. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при вивченні теми “Характер”.
42. Завдання викладання психології у вищому навчальному закладі.
43. Роль психологічних знань у професійній діяльності викладача.
44. Особливості психологічного матеріалу як об’єкта сприймання і засвоєння.
21. Емпіричні знання психології та їх вплив на процес засвоєння наукових понять.
46. Стратегічні завдання при оволодінні психологічними знаннями.
47. Освітні програми, навчальні дисципліни і цілі навчання.
48. Принцип розвитку психіки в діяльності, його сутність і значення в поясненні психічних явищ.
49. Принцип єдності свідомості й діяльності та його роль у поясненні детермінант розвитку свідомості.
50. Характеристика основних підручників, практикумів і хрестоматій із загальної психології.
51. Характеристика методичної літератури з питань методики викладання психології.
52. Вимоги до підбору і методика використання образотворчої наочності у навчанні психології.
53. Словесна наочність, її види і методика використання на заняттях з психології.
54. Предметна наочність, її види і методика використання на заняттях з психології.
55. Принцип активності у навчанні, необхідність активізації пізнавальної діяльності при засвоєнні психологічних знань.
56. Форми опитування і методика його проведення.
57. Альтернативно-тестовий контроль знань з психології, його можливості й процедура проведення.
58. Форми контролю, рівні засвоєння психологічних знань і критерії їх оцінювання.
59. Мотивація оцінки, її дидактична функція.

- 60.Методичні аспекти підготовки до лекції з психології.
- 61.Методичні аспекти підготовки до семінарського заняття.
- 62.Методичні аспекти підготовки до практичного заняття.
- 63.Методичні аспекти підготовки до лабораторного заняття.
- 64.Види лекції та їх характерні особливості.
- 65.Типи занять та їх специфіка.
- 66.Індивідуальна та групова консультація, особливості її проведення.
- 67.Екскурсія, рольова та ділова гра.
- 68.Особливості наукової і навчальної дисципліни.
- 69.Самостійна робота студентів.
- 70.Роль читання і конспектування в пізнавальному процесі.
- 71.Методи і системи навчання.
- 22.Мета, напрями розвитку і завдання української освіти.
- 73.Вимоги до формування змісту педагогічної діяльності викладача психології.
- 74.Значення психологічної освіти в соціалізації наступних поколінь.
- 75.Інформаційно-предметний зміст педагогічної діяльності викладача психології.
- 76.Освітньо-кваліфікаційні рівні підготовки психологів.
- 77.Навчальні плани і програми вивчення психологічних дисциплін.
- 78.Науково-методичний зміст педагогічної діяльності викладача психології.
- 79.Сутність інтеграції навчальних дисциплін.
- 80.Кабінет і кабінетна система навчально-виховного процесу.
- 81.Роль міждисциплінарних зв'язків у навчально-виховному процесі.
- 82.Складові психолого-педагогічного та духовного змісту педагогічної діяльності викладача психології.
- 83.Форми навчання і види навчальних занять з психології.
- 84.Особистісні властивості, педагогічні здібності, культурно-психологічна компетентність і педагогічна майстерність викладача психології.
- 85.Основний "інструмент" педагогічної діяльності викладача психології.
- 86.Шляхи і засоби підвищення ефективності викладання психології.
- 87.Арсенал стилів педагогічного спілкування і види педагогічного впливу викладача психології.
- 88.Організація самостійної роботи студентів.
- 89.Розробка структурно-логічної схеми за темою навчального заняття.
- 90.Поєднання процесів навчання, виховання й освіти у викладанні психології.